

פניני השבוע

יו"ל לע"נ הרה"ח רבי ברוך בענדיט ב"ר משה נחום ליכטנשטיין זצ"ל

משגיח רוחני דישיבת "שער אליעזר" קרעטשניף

בעזה"ת, פרשת שלח תשע"א

שלח לך אנשים (י"ג - ב')

וברש"י "למה נסמכה פרשת מרגלים לפרשת מרים לפי שלקתה על עסקי דבה שדברה באחיה ורשעים הללו ראו ולא לקחו מוסר". באמת אפשר היה לטעות שיסוריה של מרים היו יסורים של אהבה ולא יסורים שבעונש אלא שחז"ל אמרו "שנגעים בפרהסיה אינם יסורים של אהבה". וזה שאמרו "לפי שלקתה מרים על עסקי דיבה ורשעים הללו ראו" כלומר ראו בפרהסיה את עונשה "ולא לקחו מוסר"

(חנוכת התורה)

שלח לך אנשים (י"ג - ב')

"שלח לך אנשים" שלח את האנושי ממך צא ממסגרת בשר ודם.

(הרה"ק רמ"מ מקאצק זיע"א)

שלח לך אנשים (י"ג - ב')

יש לפרש תיבה לך, שאין זה מצוה לדורות שבכל פעם שייצאו מן הגלות לארץ ישראל יהיו חייבים לשלוח מקודם אנשים לתור את הארץ, וז"ש שלח לך לך ולא לדורות.

(בני יששכר)

ויאמר אלהים עלו זה בנגב (י"ג - ז')

איתא במדרש "עלו זה בנגב להעולים בו". ונראה לבאר, דהנה רש"י כותב בכמה מקומות "שארץ ישראל גבוהה מכל הארצות" ואדוני אבא רגיל היה להסביר שבכדור הארץ לא שייך לקבוע מקום גבוה שמאיזה מקום מתחיל והרי אין לו תחילה ולא תכלית, אלא אותו מקום שממנו התחילה הבריאה ואשר משם הושתת העולם שם הוא מקום גבוה, והנה מארץ ישראל הושתת העולם כמ"ש חז"ל על "אבן השתיה" שבקודש הקדשים שנקראה שמה "שתיה" מפני שממנה הושתת העולם, ולכן "ארץ ישראל גבוהה מכל הארצות" והנה כל זה לאלו שעובדים ומודים בקדושת ארץ ישראל, משא"כ לכופרים במעלתה כמרגלים וכדומה אי אפשר לומר שארץ ישראל גבוהה משאר הארצות. וזהו פירוש המדרש "עלו זה בנגב להעולים בו" לכאלו שעולים ומגדלים את מעלת ארץ ישראל, לאלה זו עליה.

(כתב סופר)

וראיתם את הארץ מה היא וגו' (י"ג - ח')

"ל שענין שליחות המרגלים הוא התעוררות נפלאה לשליחות האדם לעולם הזה ורמזו בזה "וראיתם את הארץ מה היא" איזה ערך יש בכלל לארץ לעוה"ז הרי הכל הבל ורעות רוח, "ומה הארץ אשר הוא יושב בה" התבוננו והסתכלו מהי הארץ - העולם הזה, ואיזה ערך יש לעוה"ז אם האדם "יושב בה" שחושב את עצמו לתושב ולא לגר "ומה הארץ הטובה היא אם רעה" מהי הארץ אם אתה תעשה אותה עיקר.

(ישמח משה)

טובה הארץ מאד מאד (ז'ד - ז')

מסופר: פעם נכנס חסיד אל רבו הרה"ק מנדל מוויטעבסק זיע"א בטבריה והתאונן, עליתי לארץ ישראל כי האמנתי שכאן יותר קל לעבוד יותר את ה' ומתברר שלא כן הדבר, העבודה קשה יותר מאשר בחו"ל, השיב לו הרבי "טעות בידך", בחוץ לארץ היו שאיפותיך לעבודה מהולות בגאווה ויהירות, ולכן לא הרגשת בקשיים, לא כן כאן בארצנו שעליה כתיב המסוגלת לענווה ולשפלות רוח, באת להכרת ערכך.

ועתה יגדל נא כח ה' כאשר דברת לאמר (ז'ד - ז')

"ועתה יגדל נא כח ה'", מתי יגדל כוחו של השי"ת ויתקדש שמו בכל העולמות, "כאשר דיברת לאמר", "דברת" רומז לדינים - דברים קשים כגידין, "לאמר" מלשון אמירה רכה שרומז לרחמים, וכאשר הדינים יהפכו לרחמים, אז "יגדל כוח ה'".

(כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א)

ה' ארך אפים ורב חסד נושא עגן ופסע (ז'ד - ז'ח)

וברש"י "ה' ארך אפים לצדיקים ולרשעים" כי אדם מישראל גם אם הוא נכשל בחטא בכל זאת יש לו מעלות רמות ונשגבות כלפי אומות העולם כמו, שאמרו (חגיגה כ"ז) אפילו ריקנין שבך מלאים מצוות כרימון ואם נשווה יהודי כלפי אומות העולם אז הרשע שלנו הוא צדיק כלפי אנשים שלהם, ואנו אומרים בתפילת הוידוי סרנו ממצותיך וממשפטיך הטובים ולא שוה לנו, כי גם אם סרנו ממצותיך וממשפטיך אבל לא שוה לנו אין דומה ואין שוה לנו בין אומות העולם, ולכן התפלל משה רבינו בעת גזירת המרגלים "ואמרו אל יושב הארץ הזאת" אם ביחס הכנענים יושבי הארץ עליך להאריך אף ולסלוח לצדיקים ולרשעים כי רשעים אלה כלפי הכנענים הם בגדר צדיקים.

(הגה"ק רבי יהונתן אייבשיץ זיע"א)

ראשית עריסותיכם חלה תרימו תרומה לה' (ט"ו - כ')

החובות שאדם חייב כלפי בנו הם, למולו כשיגיע ליום השמיני ללידתו, (שלחן ערוך יורה דעה סימן רס) לפדותו כשיהיה בן שלשים יום (יורה דעה סימן שה) ללמדו תורה כשיהיה בן חמש שנים (יורה דעה סימן רמה). וזה מרומז כאן בכתוב "ראשית עריסותיכם" כשהתינוק עוד מוטל בעריסה "חלה תרימו תרומה" כאן רמוזים הדינים הנזכרים למעלה, ח' ביום שמיני למולו, ל' ביום שלשים לפדות בן בכור, ה' בן חמש למקרא "תרומה" תורה שנתנה לארבעים יום בסיני.

(חתם סופר)

פניני השבת

הכנות לשבת בשמחה ובזריזות

אמר הכתוב "והיה ביום הששי והכינו את אשר יביא" (שמות ט"ז) ואמרו רז"ל נרמזו כאן שני דברים בעשיית צרכי שבת ביום השישי, האחד הוא שיעשה צרכי שבת בשמחה כי דרשו שאין "והיה" אלא לשון שמחה, והשני שצריכים לעשותו בזריזות להשכים בבוקר ולהכין צרכי שבת, שנאמר "והיה ביום הששי והבינו" אין "והיה" אלא מיד שנאמר (שמואל א' ז') "והיה כי קם הפלישתי" כלומר כשיהיה יום הששי בשחרית כינו צרכי שבת כמו שכתב מרן הבית יוסף בשם התנחומא.

(בן איש חי)